

σιν τῆς ὁποίας ἡσθάνθην τὴν καρδίαν ἐλαφρῶς
πάλλουσιν.

Νὰ δώσω τῷ διανομῇ ἐν φιορίνῳ, ὅπερ δι'
αὐτὸν ἦτο οὐχί τῶς δυσάρεστον, καὶ εἰς τρία
βήματα πρὸ τοῦ δωματίου μου νὰ εὐρεθῶ, καὶ
τὴν θύραν διὰ τοῦ ποδὸς νὰ ὠθήσω, καὶ τὸν πῖλον
ἐπὶ τῆς κλίνης νὰ ρίψω, ὑπῆρξεν ἔργον δευτερο-
λέπτου. — Λοιπὸν, ἀνέκραξα, τὸ στήθος μου
εὐρώνεται, ἡ προφητεία τοῦ Λαμπροκλέους ἐκ-
πληροῦται· βεβαίως ἐντὸς τῆς ἐπιστολῆς ταύτης
γλυκέα πράγματα ὑπάρχουσι, τὰ ὅποια ἀναμ-
φιδόλως ἐμὲ μόνον ἐνδιαφέρουσι. Τί ὥραιος λε-
πτὸς χαρακτήρ, τί ἀγγλικὴ καλλιγραφία! χωρὶς
ἄλλα χεῖρ ἄθρα, μικρά, λευκοτάτη, μὲ δακτύλους
εἰς λεπτὸν ἀπολήγοντας ἔγραψε τὸ ὄνομά μου.
Ἀλλὰ ποία εἶναι; πῶς μὲ γνωρίζει, «Τῷ Κυρίῳ
Ἀνθοκλεῖ Ἀνθυλλίδῃ.» Παράδοξον! Ὅλον εὐωδία
εἶναι τὸ ρόδιον τοῦτο ἐπιστόλιον· λοιπὸν εἶναι ἡ
κλεῖς ἡ ἀνοίξουσά μοι τὴν πύλιν τὴν μαγικὴν δι'
ἧς θὰ εἰσέλθω εἰς τὸ εὐωδες στάδιον. Ἡ σφραγὶς
γοθθικὰ ἔχει H. L. βεβαίως Ἑλένη, ὄνομα μυ-
θιστοριῶν ἀπεράντων, ὄνομα φίλτατον ἂν ἦναι
Γερμανίς βεβαίως Lapemberg, Lomembommi
ἂν ἦναι Ῥωσσίς ἀναφιδόλως Lovendoff, Lapans-
ki, Lorenovich, τίς οἶδε! Θὰ τὸ ἀνοίξω ποία
θὰ ἦναι; ἂν ἦναι ξανθὴ ὥραια μὲ ὀφθαλμοὺς γα-
λανοὺς, εὖρον τὸ ἰδανικόν μου, εἶμαι πανευδαίμων·
ἂν ἦναι Πολωνίς τις πατριώτης μελαμφοροῦσα μὲν,
πλὴν ζωηρά, ὡς αἱ Πολωνίδες, καὶ πνευματώ-
δης, δὲν θὰ μὲ βλάψῃ· ἂν ἦναι μελαγχροινὴ τις
μ' ὅμματα γλυκέα καὶ λάμποντα, Ἰσπανίς τις
ἐν τέλει ἢ Ἰταλίς, τοῦτο δὲν θὰ μὲ δυσαρρεστήσῃ,
εὐρίσκομαι εἰς τὰ λουτρά τοῦ Βάδεμ, καὶ οἱ
ἱατροὶ μοι παρήγγειλαν νὰ κακορθώσω νὰ ἔχω
καλὸν τὸν στόμαχον... Πόσον ὥραϊα γράφει τὰ
γαλλικὰ! διὰ Ῥωσσίδα καὶ Πολωνίδα μηδαιμὸν,
ἀλλὰ διὰ Γερμανίδα καὶ Ἰσπανίδα μέγα τοῦτο,
κολοσσαῖον! Νομίζω πῶς εἶναι... πλὴν δὲν
θέλω νὰ στρέψω τὸ φύλλον, σιγά, σιγά.

«Κυρίε μου,

»Βεβαίως ἀνάρεστον καὶ καθ' ὅλου ἀπρεπές
»εἶναι κυρία τὸ πρῶτον πρὸς ἄνδρα νὰ γρά-
»ψῃ, καὶ νομίζω, ὅτι καὶ ὑμεῖς συμμερίζεσθε
»τὴν περὶ τούτου γνώμην μου· πλὴν ἐλπίζω
»νὰ μὴ μ' ἀδικήσητε, ὅταν μάθητε, ὅτι πρὸ
»τεσσάρων ἡμερῶν ἐνταῦθα ἐλθοῦσαν, μὲ κατεκυ-
»ριεύσατε ὅλην, ὅτι πρὸς ἡμᾶς μόνον ὁ νοῦς μου
»ἔκτοτε τρέχει, ὅτι ὑμεῖς μόνος πληροῦτε τοὺς
»λογισμούς μου ἅπαντας, καὶ ὁ ὑπέρτατός μου

»πόθος εἶναι, ἐπ' ὀλίγον νὰ σὰς ἴδω κατὰ μόνας,
»ὅπως μικρὸν ὅμοῦ συνδιαλεχθῶμεν.

»Ἰδοὺ ἡ ἐξομολόγησίς μου· δὲν ἤθελον πώ-
»ποτε προβῇ εἰς τοῦτο τὸ βήμα, ἐὰν δὲν ἡσθάνο-
»μην ἐν ἐμαυτῇ τι, ὅπερ πρὸς ὑμᾶς μὲ ὠθεῖ, ἐὰν
»δὲν ἡσθάνομην τὴν καρδίαν μου πάσχουσαν,
»ἐσάκις τὸ ὄνομά σας μοι ἔρχεται εἰς τὰ χεῖλη,
»ὄχι, ὁσάκις ὁ νοῦς μου πρὸς ὑμᾶς ἵπταται, καὶ
»γνωρίζετε ἤδη, ὅτι πληροῦτε τὰς σκέψεις μου
»πάσας.

»Ἰσως μὲ εἶδετε ἐγγὺς ὑμῶν διαβιβνιστῶν,
»βεβαίως ὅμως τὴν στιγμὴν ἐκείνην θὰ εὐρίσκεσθε
»βεβουθισμένους εἰς μελαγχολίας πελάγη, ἐξ ὧν,
»ἐὰν θέλητε, θὰ προσπαθήσω νὰ σὰς ἐκβάλω.

»Ἐὰν τὰς γραμμὰς ταύτας ἀναγινώσκοντες
»αἰσθανθῇτε τὴν καρδίαν σας σκιρτώσαν, ἐξέλ-
»θετε εἰς περίπατον κατὰ τὴν τρίτην ὥραν μ. μ.
»καὶ εἰσδύσατε εἰς τὰς μεμονωμένας δεινροστοι-
»χίας τοῦ Park· ἐκεῖ θὰ μ' εὕρητε ἀναγινώσκου-
»σαν, κρατοῦσαν δὲ ἀνά χεῖρας ρόδον ἐρυθρὸν
»καὶ ὑμᾶς ἀνυπομόνως περιμένουσαν. Χαίρετε.

»Baronics 'Eλένη τοῦ Λαρδεσφίλδ.»
»(Ἐπεταὶ συνῆχεια)

ΓΡΑΦΙΚΗ.

ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΠΡΟΣΑΛΕΝΤΗΣ.

ΚΑΘ' ὃν καιρὸν ἅπαν τὸ ἐλληνικὸν ἔθνος διετέ-
λει ὑπὸ τὸν βαρὺν τοῦ Τούρκου ζυγόν, ὑπὸ τὸν
ὁποῖον καὶ γράμματα, καὶ τέχναι, καὶ ἐπιστῆμαι
ἐπιέζοντο καὶ κατεπνίγοντο ὁμοῦ μὲ τὴν ἐλευ-
θερίαν, ὑπῆρχε γωνία τις τοῦ ἐλληνικοῦ ἐδάφους
ἐν ᾗ ὁ ἀσθενὴς ἐλληνικὸς πολιτισμὸς ἀπεσύρθη
καὶ εὖρεν οἶοναί ἄσυλον ἐν αὐτῇ. Ἡ χώρα αὕτη
ἦν ἡ Ἐπτάνησος, ἥτις πολιτικῶς ἠνωμένη τὸ πρὶν
μετὰ τῆς Βενετίας, καὶ τελευταῖον ὑπὸ τὴν προ-
στασίαν τῆς Ἀγγλίας διατελέσασα, εὐρίσκετο εἰς
ἄμεσον ἐπαφὴν μετὰ τῆς λοιπῆς Εὐρώπης, διὸ
μετέσχευεν ἐν μέρει καὶ τῶν καλῶν τῶν ἐκ τοῦ πο-
λιτισμοῦ τῶν κατακτητῶν εἴτε προστατῶν τῆς
προερχομένων.

Διὰ τοῦτο ἀπὸ τῆς Ἐπτανήσου ἀνέθορον οἱ
πρῶτοι ἀγαματοποιοὶ καὶ ζωγράφοι τῆς νέας
Ἑλλάδος. Ἐν Ζακύνθῳ ἰδίως, ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ
τῶν ἀνθέων, ὅπου ὁ Σολωμὸς ἐχαιρέτησε πρῶτος
τὴν ἐλευθερίαν διὰ τῶν ὑψηλῶν του στροφῶν,
ἤκμασαν περὶ τὰ τέλη τῆς ΙΗ'. καὶ περὶ τὰς ἀρχὰς

τῆς ἸΟ΄. ἑκατονταετηρίδος ζωγράφοι οὐχὶ εὐκαταφρόνητοι, οἷος ἦν ὁ Κουτουζῆς καὶ ὁ μεταγενέστερος ἐκεῖνου Καντούνης. Τοῦ τελευταίου τοῦτου ἐθαυμάσαμεν τέσσαρας ἐλαιογραφίας, αἵτινες ὑπάρχουσιν ἐν τινὶ μονῇ τοῦ Αἰὸς καλουμένη, καὶ ἀνδριευμένη ἐπὶ ξηροτοπέλου ἀποτόμως ὑψομένου ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης καὶ ὀλίγον ἀπέχοντος τῶν δυτικῶν τῆς Κεφαλληνίας ἀκτῶν. Εἰς τὴν μίαν τῶν εἰκόνων παρίσταται ὁ *Μυστικός Δείπνος*, εἰς τὴν δευτέραν ὁ *Νικτὴρ*, εἰς τὴν τρίτην ἡ ἀπόφασις τοῦ *Πιλάτου* καὶ εἰς τὴν τετάρτην ἡ *Προσευχή ἐν τῷ Κήπῳ*. Ἀγνοοῦμεν κατὰ πόσον οἱ τέσσαρες ἐκεῖνοι Πίνακες εἰσὶ πρωτότυπα τοῦ Ζακυνθίου ζωγράφου ἔργα, ὁ χρωματισμὸς ὅμως αὐτῶν εἶναι ὁλος πῦρ, αἱ κινήσεις ζωηραί, τὸ διάγραμμα λίαν ὀρθόν, καὶ ἡ θίξις δεικνύει τοσοῦτον σοφὴν καὶ γεγυμνασμένην γραφίδα, ὥστε δὲν πιστεύομεν νὰ ᾖ ἀντιγραφή, καὶ ἐπομένως δυνάμεθα νὰ θεωρήσωμεν τὸν ζωγράφον ἐκεῖνον ὡς λίαν διακεκριμένον καλλιτέχνην. Ἀλλ' ἐπειδὴ συνέπεσαν ἐνταῦθα ὁ λόγος περὶ Καντούνη, εἰρήσθω πρὸς τιμὴν του ὅτι τὰς εἰκόνας ἐκεῖνας ἐζωγράψισε καὶ ἐδωρήσατο τῇ μονῇ ἐκείνῃ, ὡς ἀνάμνησιν διὰ τὴν ἐν αὐτῇ ἐξορίαν του, εἰς ἣν ἡ ἀγγλικὴ προσασία εἶχε καταδικάσει αὐτὸν, θελήσασα νὰ τὸν τιμωρήσῃ, διότι, ὡς ἱερεὺς τοῦ Ἰψίστου, ἐτόλμησε ν' ἀπευθύνῃ δημοσίᾳ τὰς εὐχὰς του ὑπὲρ τῆς εὐδοώσεως τοῦ μόλις τότε ἀρχαμένου ἐθνικοῦ Ἑλληνικοῦ ἀγῶνος.

Ἐπίσης κατὰ τὸν αὐτὸν περίπου χρόνον ἤκμασε καὶ ὁ ἐκ Κεφαλληνίας Πιτσαμάνος, ὅστις καὶ συνέγραψεν ἰταλιστὶ πραγματείαν περὶ τέχνης, καὶ ἐν Ῥωσσίᾳ διέπρεψεν ὡς χωριογράφος τοῦ αὐτοκράτορος. Εἰς δὲ τὴν Κέρκυραν ἔχαιρε πλείστην ὑπόληψιν ὁ ἀνδριαντοποιὸς Παῦλος Προσαλέντης, οὗ πολλὰ ὀρειχάλκινα ἔργα κοσμοῦσι σήμερον τὰς πλατείας τῶν πλείστων τῆς Ἑπτανήσου πόλεων.

Ἀλλὰ καὶ πρὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης εἶχε συστηθῇ ἐν Κρήτῃ, ἥτις, ὡς γνωστὸν, διετέλεσε καὶ αὕτη ὑπὸ τοὺς Ἑνετοὺς, ἰδίᾳ σχολὴ γραφικῆς, καὶ ὅσα τοῦ βυζαντινοῦ ρυθμοῦ καὶ τοῦ ἰταλικοῦ. Ἐκ τῆς νήσου ταύτης, μετὰ τὴν ὑπὸ τῶν Τούρκων ἄλωσίν της, μετέβησαν εἰς Ἑπτανήσον πλείστοι ἁγιογράφοι ὅπου μετέφερον καὶ διέδωκαν τὴν τέχνην των, καὶ σήμερον εἰς τοὺς πλείστους ναοὺς τῆς Ἑπτανήσου ἀπαντᾷ τις τὰ ἔχνη τῆς σχολῆς ταύτης, οὐδ' εἶναι παράδοξον νὰ εὑρῇ τις παρ' ἐλπίδα εἰς τινα ἀπόκεντρον καὶ μεμακρυσμένην μονήν, ὡς, παραδείγματος χάριν, τὴν Μονὴν

τῶν Σκιαωτῶν ἐν Κεφαλληνίᾳ, τὴν *Santa Maria della Seggiola* τοῦ Ῥαφαήλου, τροποποιημένην ἐπὶ τὸ βυζαντινότερον ὑπὸ τοῦ Στεφάνου Τζαγκαρόλου Κρητὸς, καὶ ἀλλαχοῦ τὸν *Μυστικὸν Δείπνον* τοῦ Λεονάρδου Βίνσι.

Τοῦ ἀνδριαντοποιοῦ, οὗ τὸ ὄνομα ἐμνημονεύσαμεν ἀνωτέρω, υἱὸς εἶναι ὁ ζωγράφος Σπυρίδων Προσαλέντης, περὶ οὗ προτιθέμεθα ἤδη νὰ λαλήσωμεν. Ὁ νέος οὗτος ζωγράφος, ἐπὶ δώδεκα περίπου ἔτη σπουδάζας τὴν γραφικὴν, ἐν τῇ πατρίδι τοῦ Τισιανοῦ ἐν Βενετίᾳ, τῇ Νηρηίδι τοῦ Ἀδριατικοῦ, ὡς ἤθελεν εἰπῇ ποιητὴς τις, μετέβη ἐσχάτως εἰς τὴν πρωτεύουσάν τοῦ Ἑλληνικοῦ κράτους, ὅπως ὑπὸ τοὺς βράχους τῆς Ἀκροπόλεως ζητήσῃ ἀξίας ἑλληνικῆς γραφίδος ἐμπνεύσεις.

Τὸ πρῶτον αὐτοῦ ἔργον, ἐξ οὗ ἐγένετο γνωστὸς ἐν Ἰταλίᾳ, εἶναι παράστασις τις ἐξεικονίζουσα σκηνὴν τινα τοῦ Σαϊκσπηρίου δράματος, τοῦ γνωστοῦ ὑπὸ τὸ ὄνομα «ὁ Ἐμπορὸς τῆς Βενετίας.» Εἰς τὴν ἐλαιογραφίαν ταύτην τοῦ νέου Προσαλέντη ἡ ἀκαδημαϊκὴ ἐπιτροπὴ ἀπένειμε πλείστους ἐπαίνους καὶ συνάμα τὸ βραβεῖον τοῦ τεθέντος διαγωνίσματος ὑπὸ τοῦ ἱππότου *De Hirschel*.

Μὴ εὐτυχήσαντες νὰ ἴδωμεν τὸ ἔργον τοῦτο τοῦ ἡμετέρου ζωγράφου, ἀρκούμεθα νὰ μεταφέρωμεν ἐνταῦθα τὰς κρίσεις Ἰταλικῆς τινος ἐφημερίδος, τῆς *Messaggiere Veneto*. Ἰδοὺ τί λέγει περὶ τοῦ ἔργου τοῦ κ. Προσαλέντη ἡ ἐφημερίς αὕτη εἰς τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 90 φύλλον τῆς 10 Σεπτεμβρίου 1864. «Ἰπέρτερος τοῦ ἀνωτέρω (α) ἀνεδείχθη ὁ Σπυρίδων Προσαλέντης, ἕτερος μαθητὴς, ὅστις ἐν Πίνακι ἱκανοῦ μεγέθους ἐξέθηκε μίαν σκηνὴν τοῦ Ἐμποροῦ τῆς Βενετίας, γνωστοῦ δράματος τοῦ ἰσχυροῦ τῶν παθῶν ζωγράφου Σαίξπηρ. Ὁ ζωγράφος παρέστησε τὸν Σχυλὸν παραδίδοντα τὰς κλεῖς τῆς οἰκίας τῇ θυγατρὶ αὐτοῦ καὶ λέγοντα πρὸς αὐτὴν τὰς πικρὰς ταύτας λέξεις, — «Πρόσεχε, κόρη, τὴν συκοφαντηθεῖσαν οἰκίαν μου φοβοῦμαι νὰ ἐξέλθω τὴν νύκτα ταύτην, διότι προετοιμάζεται δι' ἐμὲ δυστύχημα τι.»

Μετὰ τοὺς ὑπὸ τῆς ἀκαδημαϊκῆς ἐπιτροπῆς ἀποδοθέντας ἐπαίνους, ἥτις τῷ ἀπένειμε τὸ βραβεῖον τοῦ διαγωνίσματος τοῦ *De Hirschel*, νομίζω περιττὸν νὰ ἐξετάσω λεπτομερῶς τὸ ἔργον τοῦτο ἀναφέρω μόνον ἐν συντομίᾳ τὴν ζωγραφὴν καὶ ἀληθῆ ἐκφράσιν τῶν δύο προσώπων, καὶ ἰδίως ἐκεῖνου τῆς γυναικὸς, εἰς τῆς ὁποίας τὸ εὐγενὲς

(α) Ἐνωσὶ ὁ συγγραφεὺς τοῦ ἀρθροῦ ἕτερον μαθητὴν περὶ τοῦ ἔργου τοῦ ὁποίου εἶχε λαλήσει ἀνωτέρω.

πρόσωπον δύναται καὶ ὁ μὴ γινώσκων τὸ δράμα
ἐκείνου νὰ ἴδῃ ἀπαστράπτουσιν τὴν εὐχαρίστησιν
ἣν αἰσθάνεται ὅτι τῇ μένει μέσον ν' ἀποδράσῃ
μετὰ τοῦ Λαυρεντίου, καὶ περὶ τὴν ὡραίαν, ὥσα-
ναι ἐλαφρόνοντα τὸν φόβον, ὃν δοκιμάζει, μὴ ὁ
πατήρ τῆς ἀνακαλύψῃ ἐγκαίρως τὸν ὑπὸ τοῦ Λαν-
σιλόττου διασκευασθέντα τοῦτον τάρaxon, τὸν
ἄπιστον ὑπὲρ τὴν γελῶντα μετὰ μυκτηρισμῶν.
Τὸ τελευταῖον τοῦτο πρόσωπον ἀπῆλθε βεβαίως
διορθώσας τινὰς, οὐχ ἥττον ὅμως εὐκολον καὶ
ἀσφαλές ἀναδείκνυται τὸ διάγραμμα τοῦ Προσα-
λέντου, ἄρα ἡ περὶ τὰ ἄκρα θίξις καὶ, ὡς παρε-
τήρησεν ἡ ἐπιτροπὴ, ἀφαιρουμένων ὑπερβολῶν
τινῶν, ὑπαρχουσῶν εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ γέροντος,
καὶ τινος πτυχῆς λίαν θαθείας ἐν τῇ ἐφεστρίδι
τῆς νεάνιδος, ἡ γραφὴ αὕτη δύναται νὰ θεωρηθῇ
ὡς ἔργον οὐχὶ μόνον προκεχωρημένου, ἀλλὰ καὶ
διακεκριμένου καλλιτέχνου.»

Ἔργον τοῦ κ. Προσαλέντου εἶναι καὶ ἑτέρα
ἐλαιογραφία, ἥτις εὐρίσκεται ἤδη ἐν τῷ ἡμετέρῳ
Πολυτεχνίῳ, ὅπου δύναται ὁ βουλόμενος νὰ ἴδῃ
αὐτήν. Ἡ γραφὴ αὕτη παριστᾷ νεάνίδα χωρικήν
κρούουσαν κιθάραν. Τῆς κεφαλῆς τὸ διάγραμμα
εἶναι ἀναμάρτητον καὶ πλείστη ὅση ἐπανθεὶ χάρις
ἐπ' αὐτῆς· ὁ δὲ χρωματισμὸς τῶν σαρκῶν εἶναι
ποσοῦτον ἄβρὸς, ὥστε δικαίως ἤθελεν εἰκάσει τις
ὅτι ἡ νεάνις ἐξετρίφετο μὲ ἄνθη, ὡς ἄλλοτε περὶ
εἰκόνων ἄλλου εἶπον ὅτι ἐξετρίφεοντο μὲ ῥόδα.

Κρίνομεν περιττὸν νὰ εἰπωμεν ὅτι ὁ κύριος
Προσαλέντης εἶναι ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ σταδίου του,
ἐπομένως ὀλίγα ἔχομεν τῆς γραφίδος του προϊόντα,
ἀλλὰ καὶ ταῦτα προαναγγέλλουσιν ἀγαθὸν μαχη-
τήν. Ἐπίζομεν ὅτι καὶ τὸ κοινὸν καὶ ἡ κυβέρνη-
σις θέλει ἐνθαρρύνει τὸν νέον καλλιτέχνην, ἡμεῖς
δὲ προτρέπομεν αὐτὸν νὰ βαδίσῃ θαρρῶς εἰς
τὰ πρόσω. Τὸ στάδιον δι' αὐτὸν εἶναι ἐνδοξόν·
πρόκειται ἤδη νὰ ἐπανέλθῃ ἡ τέχνη εἰς τὴν ἀρ-
χαίαν ἐστίαν τῆς. Εὐτυχεῖς ὅσοι δυνήθωσι νὰ συν-
τελέσωσιν εἰς τοῦτο.

Γ. Ε. ΜΑΥΡΟΓΙΑΝΝΗΣ.

Πρὸς τὸν ἐν Ἀθήναις Ἱατροκαθηγητὴν
Κύριον Α. Πάλλην.

Ἀξιότιμε φίλε καὶ συνάδελφε!

E pur si move.

ΔΕΝ ἀμφισβάλλω, ὅτι, ἐνήμερος ὢν τῶν προόδων
τῆς ἐπιστήμης, ἀνέγνωσας τὸ ἄρτι ἐκδοθὲν ἐν Πα-
ρισίοις περὶ Organicisme σύγγραμμα τοῦ σοφοῦ

Ροστάνου, ἐν ᾧ, ὡς εἶδες, πολεμεῖ τὰς δοξασίας
τῆς ἐν Μονσαπελιέρῳ σχολῆς τῶν vitalistes.

Καίτοι, φίλε μου, οἱ πλείστοι τῶν ἱατρῶν τῆς
ἐν Παρισίοις σχολῆς συμμερίζονται τὴν δόξαν τοῦ
μνησθέντος Κ. Ροστάνου, ἐπιτραπητῶ μοι μὴ
ταῦτα νὰ παρατηρήσω ὅτι ὑπάρχουν παθολογικά
τε καὶ φυσιολογικά τινα φαινόμενα μηδὲν εἰς ἡ-
γούμενα ἄνευ προηγουμένης ἀλλοιώσεως τῆς ζω-
τικῆς δυνάμεως.

Ὁμολογῶ ἀγῶν ὅτι δὲν ἔχομεν ἱκανὰ μέσα ἵνα
διακρίνωμεν ἀπάσας τὰς ἀλλοιώσεις τῆς ὁργανι-
κῆς ὑφῆς, καὶ ἐπηρεάσας ἐνδεχόμενον πολλὰ τῶν
φαινομένων τῶν ἀποδιδόμενων εἰς ἀπλὰς δυνامي-
κὰς ἀλλοιώσεις νὰ πηγάζωσι μᾶλλον ἐξ ὑλικῶν
μὲν ἀλλὰ μὴ παρ' ἡμῶν διακρινόμενων ἀλλοιώ-
σεων τῆς ὁργανικῆς ὑφῆς. Πλὴν εἰς τινὰς περιστά-
σεις ὡς χ. π. εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ἐν ἐπωασμῶ
ώσῳ, ἐὰν δὲν παραδεχθῶμεν ἀνάπτυσσόμενην
προηγουμένης τὴν ζωτικὴν δυνάμιν πῶς θέλομεν
ἐξηγήσει τὴν βαθμιαίαν διοργάνωσιν τοῦ ἐμβρύου;
Μὴ τάχα δυνάμεθα νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι ἡ ὁργάνω-
σις αὕτη τελεῖται ἐνεργείᾳ τῆς θερμότητος; Πολ-
λοῦ γε καὶ δεῖ καθότι ἡ θερμότης εἶναι μὲν ἐκ
τῶν ὧν οὐκ ἄνευ πρὸς ἀνάπτυξιν τοῦ ἐμβρύου, οὐχὶ
δὲ καὶ ἡ ἐνεργὸς τῆς διοργάνωσεως αὐτοῦ αἰτία,
ἄλλως οἶονδῆποτε ὦν, καίτοι μὴ ὑπ' ἄβρηνος
βατευμένου ἤθελεν εἶσθαι ἐπιδεδεικνὸν ὁργανικῆς
ἀναπτύξεως, ὅπερ οὐδόλως συμβαίνει.

Ἀλλ' ἡ ἐνέργεια τῆς ζωτικῆς δυνάμεως κατα-
φαίνεται ἔτι σαφέστερον ὁσάκις ἠθικαὶ περιστά-
σεις ἐνεργοῦσαι ἐφ' ἡμῶν καὶ διεγείρουσαι ἰσχυρὰ
ψυχικὰ παθήματα ἐπιφέρουσιν ἐν ἡμῖν παθολογι-
κὰς τινὰς ἀλλοιώσεις, καθότι οὐδεὶς δύναται ν' ἀρ-
νηθῇ ὅτι αἱ ἐπελθούσαι αὐταὶ ἀλλοιώσεις τῆς ὁρ-
γανικῆς ὑφῆς εἰσὶν ἀπαύγασμα τῆς δυνاميκῆς ἀλ-
λοιώσεως τῆς ἐγερτικότητος, ἢ ζωτικῆς δυνά-
μεως· οὕτω χ. π. ἂν ἀκούων τις θλιβεράν εἰδησιν
διαταραχθῇ ἰσχυρῶς καὶ ἀσθενήσῃ, ἐμποροῦμεν ν'
ἀρνηθῶμεν ὅτι ἡ νόσος αὐτοῦ εἶναι ἀποτέλεσμα
τῆς ἠθικῆς συγκινήσεως; ἢ τίς θέλει εἰπῇ ὅτι ἡ
ἠθικὴ συγκίνησις πηγάζει ἐξ ἀλλοιώσεως τινος
τῆς ὁργανικῆς ὑφῆς; Ἀνάγκη λοιπὸν πᾶσα νὰ
παραδεχθῶμεν ὅτι εἰς τινὰς περιστάσεις αἱ ὑ-
λικαὶ ἀλλοιώσεις τῆς ὁργανικῆς τοῦ σώματος ἡμῶν
ὑφῆς πηγάζουσιν ἐκ προγενεστέρας τινος πρωτο-
τύπου ἀλλοιώσεως τῆς ἐγερτικότητος ἢ ζωτικῆς
δυνάμεως, καὶ τότε τοσούτῳ μᾶλλον καθ' ὅσον
συμβαίνει τὸ αὐτὸ καὶ εἰς τὰς τῆς βουλήσεώς μας
ἐνεργείας· οὕτω ἐὰν τις θέλῃ νὰ κινήσῃ μέλος τι